

Taxonomie návrhů institucionálních reforem EU a
Zpráva pěti předsedů pohledem makroekonomů
Stanislav Šaroch, KEP ŠAVŠ

Interdisciplinární konference o evropské integraci

Mladá Boleslav, květen 2016

Projekt GAČR: Možnosti a pravomoci EU a cíl vysoce konkurenceschopného sociálně-tržního hospodářství dle čl. 3 odst. 3 SEU

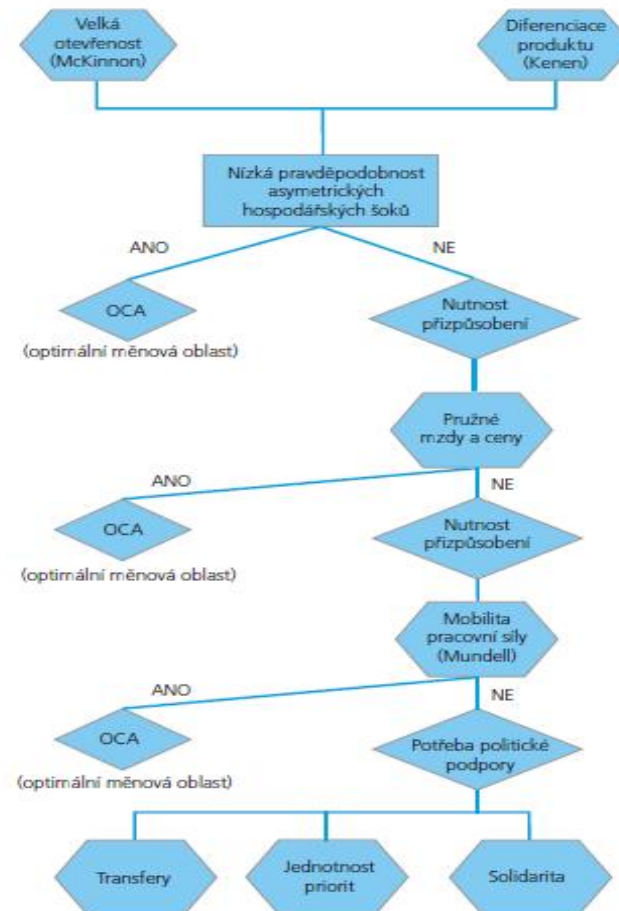
Struktura příspěvku

- › Historie vzniku společné měny a opominutá integrace
- › Návrhy na posílení anticykličnosti v ostatních oblastech makroekonomické politiky (fiskální politika, bankovní regulace)
- › Co se vlastně v EU stalo? (consensus narrative)
- › Reakce akademické sféry a reakce politické
- › Taxonomie návrhů institucionálních reforem pro makroekonomickou politiku a Zpráva 5 předsedů

Historie vzniku společné měny a opominutá integrace

Ekonomická a „politická“ kritéria OCA s důrazem na politická (fiskální) kritéria

Ekonomická kritéria:

Mundellovo kritérium

Optimální měnové oblasti jsou takové oblasti, v jejichž rámci se lidi snadno pohybují

Robert Mundell, Columbia

McKinnonovo kritérium

Optimální měnovou oblast tvoří země, které jsou velmi otevřené obchodu a úzce mezi sebou obchodují

Ronald McKinnon, Stanford

Kenenovo kritérium

Optimální měnovou oblast tvoří země, jejichž výroba a vývozy jsou široce diverzifikovány a jsou podobné struktury

Peter Kenen, Princeton

Politická kritéria:

- Transferové kritérium
- Kritérium soudržnosti
- Kritérium jednotnosti priorit

Politická kritéria podle B a W – 2006 (druhé vydání)

- › Transferové kritérium – optimální měnovou oblast tvoří země, které se dohodly na vzájemné kompenzaci nepříznivých hospodářských šoků (transfery jsou často implicitní – tj. předpokládají pokles příspěvků do společného rozpočtu a příliv dávek sociální pomoci)
- › (čtvrté vydání – systém transferů může fungovat jako vzájemné pojištění, s tím ale přichází morální hazard)
- › Kritérium jednotnosti priorit (dominance stejného vrcholu „magického čtyřúhelníku“)
- › Kritérium soudržnosti: „Když společná měnová politika vyvolává konflikty mezi národními zájmy, země, které tvoří měnovou oblast, musí přijmout tyto náklady ve jménu společného osudu“

Návrhy na posílení anticykličnosti makroekonomické politiky v členské zemi Eurozóny ex ante (1999 – 2005)

- › Ve fiskální politice – progresivní zdanění při růstu cen na trzích aktiv
- › V bankovní regulaci návrhy na omezení tzv. úvěrového cyklu (Španělsko – dynamické oprávkování, apod.)
- › (Skutečný vývoj - přetížení požadavků na ostatní mae politiky dostatečně nereflektováno – růst z přílivu kapitálu)

Co se vlastně v EU stalo?

- › Skutečný vývoj - přetížení požadavků na ostatní mae politiky dostatečně nereflektováno – růst z přílivu kapitálu, přestřelení nominální konvergence bez odpovídajícího růstu produktivity, vnější nerovnováhy, krize na trzích vládních dluhopisů a krize bankovní (doom loop)

Reakce EU

- › Doplnění pravidel pro koordinaci a disciplínu fiskální politiky, MIP, Evropský semestr
- › (Vývoj MIP Scoreboardu – postupné začleňování tzv. social indicators, ale bez dopadu do fiskálního chování)
- › („little ownership“ komplexního balíčku pravidel v Evropském semestru,
- › , „neustálé vršení procedur fiskálního, ekonomického a finančního dohledu činí systém koncepčních pravidel pro hospodářskou politiku nesrozumitelným i pro ty, kteří by se jím měli řídit. I z toho důvodu pramení nízký stupeň respektu a pocitu závaznosti těchto pravidel u národních představitelů hospodářských politik a ještě nižší pocit závaznosti u členů národních parlamentů“ (Pisani-Ferry 2016). Protože vnímaná míra legitimity těchto pravidel je nízká, zůstávají zde pochyby o oprávněnosti příslušných sankcí a roste nebezpečí, že vlády budou vzdorovat naplnění ducha fiskálních pravidel eurozóny.)
- › Bankovní unie:
 - › - nová pravidla pro kapitálovou přiměřenost CRD IV a rezoluci bank – bail in (2016) – všechny státy EU (Itálie, Rakousko, Maďarsko – budou chtít bail out?)
 - › - společná regulace a dohled – státy platící eurem plus „dobrovolníci“ (SSM)
 - › - společná rezoluce (SRM, SRF, SRB)
 - › - návrh EDIS

Návrhy institucionálních reforem akademickou sférou – stav 2014 - 2016

- › Vytvoření nástrojů (fondů) fiskální politiky na úrovni eurozóny ve spojení s upevněním disciplíny fiskálních politik na národní úrovni (uprchlíci, Schengen, celoevropské pojištění v nezaměstnanosti...)
- › Systémově sdílené zajištění proti šokům na celoevropské úrovni (pojistky na trzích státního dluhu – ECB plus ESM? – zatím slabý mandát – viz soudní spory o legalitu OMT)
- › Rozetnutí začarovaného kruhu mezi podkapitalizovanými evropskými bankami a jejich vysokou měrou držby státních dluhů (doom loop) (souběžně s „debt restructuring“)
- › Dokončení bankovní unie (zatím velmi nekomfortní vyhlášení rezoluce na banku, problém půjčovatele poslední instance i fiskální pojistky)
- › Restrukturalizace (snížení) úrovně veřejného zadlužení
- › Všechny návrhy vyžadují změny SFEU

Děkuji za pozornost.

